

POLITIKAI, TÁRSADALMI S KÖZGAZDÁSZATI HETILAP.

Nyiltér garmond sor: 20 kr.

Csak bátran előre!
Egy darabig elég kedélyesen szokott dőcsögni az

a betegápolási alap terhére (pedig szintén hasonlítással) dotált harmadalejegyzői, valamint meg egy díjnoki állomásuk rendszeresítésének, s e végből a vármegye útján a nm. belügyminisztériumhoz felirat intézések.

A vármegye-kisértenel hadászati út fentartási költségétől is szeretne megszabadulni a vármegye; mert ezen út, mely a magyar államvaspályával parhuzamosan halad, tisztán csak hadászati út, s így állami érdekű, a helyi érdekeknek egyáltalában meg nem felel, a nógrádi szakaszára a vármegye által ráfizendő évi 4000 frta tehát fenntartási költség nagyon is igénybe veszi korlátolt költségvetésünket. A közigazgatási bizottság egyhangúlag elhatározta, hogy a vármegye útján meg egy próba felirat intéz a kereskedelmi miniszter öngyermelőségéhez.

Arvaggy.

Pongrácz György árvászeki elnök úr előadása szerint a lefolyt 3-ik évnegyed végén a gyarmatok száma volt 12342; a gondnokoltaké 286. Beadványok száma volt július 1-étől okt. 1-ig 5727; ebből elintéztetett 4847, hátralek már csak 880. A gyámpénztárban kezelt pénz és pénzérték összege: 742,832 frt 44 kr.

Az elnök úr azon előterjesztése folytán, hogy mennyi vagyon károsodással jár a kiskorukra nézve azon körülmény, hogy az árvások végrehajto közgei (ügyesség, szolgabírák, különösen pedig a községi és községzók) a terminusoknak kellő időben meg nem felelnek, — elhatározta, hogy a határidő pontos betartására a jelzett közgeket szigorú rendelettel utasítasnak.

Tanügy.

Hrk Janos málnapataki ev. lelkész úr sajnosan hozza tudomására a közig. bizottságnak, hogy az ottani egyedül álló ev. felekezeti iskolában annak túlfutott-ságánál fogva 126 tanköteles gyermek tanításban nem részesülhet. Az iskolában most is a törvényes (80) számon felel annak összesülve a gyermekek.

Ezen jelentés alapján a közig. bizottság elkeresztelt-nak találta az időt, hogy a vallás- és közoktatási minis-teriumhoz újból (most már 3-szor) egy indokolt felirattal intézzen a Málnapataki felállítandó állami elemi iskola létesítése iránt. Magyar kulturai tekintetből talán nem is lehetne a miniszter öngyermelőségára hasz-nosabb dolog, mintha ezen nagynépességű töközség-ben beállít egy jól felszerelt állami iskolát, már azért is, mert így az ott kiállításba helyezett kisdudoroda sem fogja elérni teljesen azt a célt és hivatást, amely végtől odaállítatni fog.

Komjáthy Anzelm kir. tanfelügyelő úr igen szépen emlékezik meg a Losoncban legújabbán felállított pol-gári leányiskoláról, ennek hívatásáról, különösen pedig kiemeli az oda megválasztott tanítónékat, azok művel-tését és szakképzettségét. Jelenti továbbá a tanfelügyelő úr, hogy az iskola javára a 2000 frt övi államsegély folyóva tétellett. Ezen jelentések örvendetesen vétettek tudomásul.

Jogügyek.

Pencz község hátralekös községi adók fejében le-foglalta néhai Remenyfy József bérőinél a bérleti ösz-szegeket. Ezen közigazgatási foglaltat azonban megelözte egy hitellezőnek a foglaltat. — Beadott felbérbe-zést folytán a községi előjárók foglaltat báláljon ki-llyeztetett.

A salgótarjáni takarékpénztár mint egyik nagy adózót, — képviselőjéül a városnál Okolicsányi Ist-ván igazgatóját, különben pedig pálfalvai lakost jelölté

efféle helyi érdekű vasút; de egyszerre megbicsakolja magát! megáll és megatársa se akar odább menni.

Szakértőhöz illő komolysággal vizsgálja ilyen-kor a gép nagymestere annak minden porczikáját, s végre észreveszi, hogy utközben kiesel egy csavar.

Tyhő teremtetle, ez nagy baj!

Kiadatik a jelszó: Mindnyájunknak le kell menni! Megkell keresni a csavart, mely aztán nagysokára csak-ugyan előkerül és ünnepélyesen beillesztetik.

A masina fűtől, zakatol.

Valamivel utóbb azonban újból makacszkodni kezd.

— Nincs gőz! Elfogyott a gőz! — Kiáltja a des-perált masinista.

Ez bizony meg nagyobb baj; mert vagy egy ora-hosszáig tart mire elég vizet lehet előteremteni s ket-tő, mire gőzt tudnak fejleszteni.

De megtörtént.

— Megett!

De mi, ni, már ismét.

— Nincs szénünk! — Kiáltja a fűtő, aki rögtön elsiel, hogy a legközelebbi állomásra szemet teremtse.

— Két órával utóbb újra:

— Megett!

De valamivel később megint elakadunk; aztán újra: — Megett!

És ez így folytatódik míg csak a végállomásra nem érünk — hol rendkívüli szenzáció! kelt, hogy a vonat ily gyorsan — alig fél napi késéssel — érkezett be; ami az állomásfőnök állítása szerint még sohasem esett meg ezen a vonalon.

Különbben van nekünk egy vasutunk, melyen ke-zdetben oly sok kalamitással járt az utazás, hogy szinte el sem képzelhető.

Rá is fogtak, hogy egy öreg úr a végállomáson kiszállva, féljegyvet nyújtott át a portásnak, ki ráfordmott: — Hiszen nem gyermek, hogy féljeggyel utaz-hatnék.

— De bizony az voltam, mikor elindultunk — volt a válasz. — Utközben ösöltem meg ennyire!

Hogy ami vasutunk voltaképen milyen lesz — az ugyan meg a jövő útka; azonban kíváncsi, hogy mind-nyájunk örömeire valamennyi helyi érdekű vasutnál külön legyen s az első eleven balassa-gyarmati con-ductor minél előbb kiálltsa:

— Megett!

Ernyei Károly.

ki. — Okolicsányi István képviselői jogosultsága ellen, főleg azon indokból, mivel nem salgótarjáni, ha-nem pálfalvai lakos, — óvás emeltetett. Az alispán, ho-zott határozatával kimondotta azt, hogy Okolicsányi, mint a takarékpénztár megbízottja, tagja a képviselő testületnek, habár Pálfalván lakik is. Ezen évi jelentő-ségű határozatot a közigazgatási bizottság is helyben-hagyta.

Adoggy.

Szeverák Sador pénzügyigazgató úr jelentése szer-int az egyenes és közvetett adók bevételei kedvező eredményeket tüntetnek ki. — Az ez évi eredmény egyenes adóban szept. végéig 648,000 frt; míg tavaly ezen időszakt alatt csak 643,000 frt volt. Eszerint ez évi többlet 5000 frt. Hadmentességi díjakban ez évben szept. végéig befolyt 6323 frt, tavaly csak 5539 frt. A jelentés örömmel vétett tudomásul.

Lőrőnügy.

A b-gyarmati kerületi fogházban a letartóztatot-tak száma volt, és pedig férfi: 277, nő: 20.

Egészségügy.

Az egészségügyi viszonyok javultak, bár nemely községben, mint pl. Szécsényben a roneselő toroklob járva-nyosan fellepett. Az által egészségügy is javulo telben van.

Utagy.

Az utak a mult hóban is jó karban voltak, a közlekedés sehol sem akadott meg. — A nándor-va-nyarazi út teljesen elkészült.

A nógrádmegyei tanítótestületnek folyó évi októberhő 13-án és 14-én tanszer kiállítás-sal egybekötött közgyűlése Losoncban.

A tanítótestület, mint ezt évek óta tapasztaljuk, a haladás jelszavát irta fel zászlójára, azért nem is a száma nevére való tüdőben, de a munkakörmű s ha-ladni kész tanítók s az azt mellányiok vallani törekész megvalósítani a nevelés és tanítás nagy eszméit. Vá-lvetett buzgalommal létesítette az orsz. tanítói arvához nógrádmegyei alapját, az országos Eötvös alaphoz is tetemes arányban járult. 50 drb. aranyból pályadíjat tüzött ki egy megyei földrajz megírására, s az abszolút becsei művel ki is adja, önélegyzési szövetke-zetet, tanszermuzeumot stb. létesített s törekedik, hogy a népisokla, ne akadalmia, de népisokla legyen, nincs ott helye az emlékezésnek, a tanító legyen maga a tan-könyv: az értelmező a begyakorló, s a tanítottak, gyá-korlati életben való alkalmazásának utmutatója. Az ezen eszmék iránt való lelkesület, meg is értette megienk nem egy kiváló egyene s ha másal nem, fillérrel se-gítette elő a tudást. A megye közönsége, fő-és-alsi-pánja, egyes községek, társulatok a növevélés elő har-cosza Veres Pálné s mások siettek is a tanítóknak ab-beli fáradozása középtel gyarmatko jobbot nyújtani. Üdvözöljük tehát támogatónkat s a tanító testület, buzgó törekvéseiben, hogy ok tovább is partfogolmi sziveskedjenek; a testület elnöke Zelenka János pedig, kinek irány elve a testületet megismosították, kinek tehetsége széles körben ismeretese, ügyzetete pedig páratlan oly fáradozással, kitartással vezesse a testületet, mint eddig.

A testületi közgyűlés lefolyása különben a kö-vetkező:

Oktober 12-én d. u. érkezünk Losoncra, hol szívesen fogadtak, de alig szoríthatunk baráti jobbot, már is hangzott Zelenka János elnöknek a választmányi ülésre majd az előterjesztésre hívó esengelyje s a 7 órai kocsi való ülést, minitely 3 órai székfoglaló ülé-s váltotta fel, 8-kor hangzott el csak az elnöki „mehet” a program szerinti ismerkedési estele, hol már Rudi s bandája zenéjével, nás Dankó Kálmár pedig izletes éte-leivel s italival tett ki magáért. A gyorsan lefolyt este után, nyugalomra térünk, mert nagy nap a testületi közgyűlés, hol egy év munkakodásának eredményét vitatják meg. Új tanító képsítő: ki mint valóstította meg a reá bízottakat?

13-án reggel 8 órakor, már megnépesült az ál-lami tanítóképző udvara, s tanügybarát, tanító, növendék siettek a Sneff János képzési tanár által tartott gyakorlati tanítást meghallgatni, melynek sikeres megoldásait, nemis marad el a jegyzőkönyvi köszönet. Előadás vezetével való a felvonulás a zene terembe, hol a képzési növendékek a Szózat igen sikerült el-énekélésével fogadtak. Ezt követte az elnök részéről a vendégek, a tanfelügyelő a testületi tagok minitely 70-en s az ifjuság mint leendő tanítók üdvözölése. — a meg-nyitó s magas jelentés. Meghívóban szépen jellemzte elnök a mai tanügy állapotát a szavakkal: „Hasonlítunk a pillangóhoz, mely gubójából kibújik ugyan, de meg-mindig a földön csúszik és nem képes szelnyitni szár-nyait, hogy felemelkedjék az ég felé, amelyel már meg-pillantott.” stb.

Jelentésében indokolja elnök, hogy a szüniidőben tartott orsz. tanítói gyűlés és egyéb gyűlések miatt, csak a mai napra hívhatta össze a tanítótestületi köz-gyűlést. Az orsz. gyűlés költségeihez, Degenfeld gróf főispán, Seitovszky János alispán, a b-gyarmati nép-bank, a salgótarjáni vagyári iskola, nógrádmegyei nép-bank, B-Gyarmat város stb. készséggel járult, miért is adakozóknak közgyűlés nyomban köszönetet szavazott. Az Eötvös alap közgyűlésén elnök ez évben is részt-vett s örömmel hallotta Csaky minster rendeletét, hogy eődjé azon törekvéssel szemben, miszerint az alap kezébe a tanítók kezéből minitely kivételnek, a taní-tók mint tulajdonosok kezébe alatt maradjon. Isten kegyéből, a tanítók után járása s a megyei közönség támogatása által össze gyűjtött árva alap adadásairánt elnök nem intézkedett, mert az alap alapszabályai kesőn jutván kezébe, ezek értelmében eljánni csak a jelen közgyűlés határozhat. Tekintettel azon körülményre, hogy megyénk legelőkelőbb tagjai közül a legszámo-

sabban mivel sem járultak az árvaalpi alap gyarmat-pítá-sához ezeknek levonására Komjáthy Anzelm tanfel-ügyelő kerte fel a közgyűlés.

A megyei földrajzi ügy is elődött; ugyanis a be-nyújtott egy pályamunka írók Pere: Sándor s Wagner István elismerésre méltóan oldották meg a feladatot, miért is teljes elismerést és jegyzőkönyvi köszönetet nyertek, a földrajzban, abszolút becsé mellett, nehány csekély alakí líba fordult elő, mit ha szerzők kijavítá-nak részükre az 50 aranyból álló pályadíjat a központi választmány minden újabb bírálat meelőzésével ki fog adni. A bírálo bizottság is szép feladatot oldván meg, maga do-legendább elnöke Komjáthy tanfelügyelő szünte köszönetet nyert. A jelentés végő pontja szerint Perné Ferenc salgótarjáni tanító legközelebb 25 évi tanítói jubileumát tartotta, mi e közgyűlés jegyzőkönyvében is megörökítendő.

Domber Józsefnek a Losonc város tanügyi viszo-nyait tárgyzó s gondallt irrtékezesért közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet szavazott, s minde a testület irattarába helyezendő.

A közgyűlési jelentés szerint van a balassa-gyarmati körnek: 43 rendes 17 partoló, a füléki körnek: 32 rendes 17 partoló, a losonci körnek: 25 rendes 9 par-toló, a nógrádi körnek: 15 rendes, 1 partoló a sziraki körnek: 21 rendes tagja s így a testület tagjainak száma: 135 rendes, 41 partoló s 8 tiszteletbeli. Az Eötvös alap tagja: 35, az árvaalpi javára peresely van felállítva 58 felvétel. A b-gyarmati kör könyvtára áll: 142 kötet 50 füzet, a füléki kör: 101 kötet 88 füzet, a losonci kör: 104 kötet, a sziraki kör: 64 kötet, 12 füzetből. Közgyűlés a sziraki és nógrádi kör szá-madásának f. e. decemberhő 31-éig való beklődésére utasította.

Péchy Erzsébet a losonci községi polgári leány-iskola igazgatónője, megienk területén alig nehány heti működése s a testületbe lépés nehány napja után, már is igen előnyösen mutatta be magát, új által, teljesen feljogosít azon remény táplálására, hogy tehetséget, képzettséget a testületi életben is minél többször ér-vennyre fogja emelni, ugyanis „Nemzeti szellem ösünknel-czímű tanulmányos és érdekes értekezésével a közgyűlés tagjai teljesen meghódítván, neki halas köszönetet szá-vaztak, s értekezése a testületirattarba lesz helyezendő s közzé teendő.

A testület kegyeletének is kifejezést adandó, Ze-lenka János elnök indítványára, kivonult a honvéd szo-borhoz, hol a tanító képezde növendékének (Gönczy kör) messze hallható szabatos enike után Druga József testületünk egyik kipróbált tagja lendülettel szívesen be-szed kiscirelben a szobrot a testület koszorújával megkoszorozta. A honvéd emlékének lefolyt ünnepely után, a testület Terray Károly a testületnek első elnöke, Kovarcz Emil a testületnek egyik legelkesőbb tagja, továbbá Kármán és Süker költők sirjait kereste fel, mindegyiknél a képezde ifjusága (Gönczy kör) megható gyászadalokat énekelt s Sneff János, Thakz Lajos és Druga József a testület kiváló tagjai mondtak emlék beszédek. Ezen szavendó ünnepely ezen kegyetes tenykedés a jegyzőkönyben is megörökítve lesz, vala-mint a rendelő bizottságnak kivált elnöke Sneff János-nak, a szónokoknak, s az ifjuságnak, a megvalósítás s az ünnepely emléke érdekében kifejtett fáradozásait mondtak köszönetet.

A gyűlés ternebe vissza jöve, alig foglaltuk el helyeinket, már is előnyösen ismert, vasszorgalmú paedagógiai író s lelkes testületi tag Peres Sándor „Lé-hülő gyarak” című, énké címzett irrtékezesében gyönyörködhetünk. Mondtak is érte a testület halas köszönetet, s az irattarba helyezendő értekezésben fog-laltak tagasb körben való megismertetéséről gondos-kodva lesz.

A kélelen átvizsgált számadás szerint a testület vagyona, nem számítva a hátralekös tagdíjakát, 1738 frt 88 kr. Vilim Józsefnek a testület e hó safarának, ki évek óta teljesen önzetlenül kezeli a pénztárt köz-só-nettel lett a felmentvény megadva.

A megyei árvaalpi alapot kezelő bizottság száma-dása szerint az alap 2251 frt 8 krajczárból áll, melynek öszechozásában (nem kis feladat) az orszlán rész a fa-radhatatlan buzgalom emberbarát Kemény Gábor kezelő bizottsági elnöke s a mindenre gondját kiterjesztő Ze-lenka János testületi elnöke, itt is közgyűlés csak szíves kötelezettség teljesíté, midőn a kezelő bizottságnak a felmentvényt megadta s Kemény Gábornak úgy Zelenka Jánosnak köszönetet szavazott.

A közgyűlés egyik legfenyesebb pontja volt Zelenka elnök jelentése, hogy Veres Pálné, népnevelésügyünk e legelő harcosa, tiszteletbeli taggá való megválasztását az előmutatott levélben megköszöndve 50 frtot küldött a testület céljaira; továbbá egy másik levele mely szerint kifejté a növevélés irányelveit. A levelek felol-vastatván, elnök megható hangon monda ki a határo-zatot, hogy a nemis keblű adakozóknak közgyűlés jeg-y-zőkönyvébe is halas köszönetet szavazott, s a feneköl szellemi hőlyvet távirattal üdvözölő foga s hogy a művelési irányelveket tartalmazó levél megörzes vegett a testület levéltárába helyezendő, másolata a b-gyarmati és losonci polgári leányiskolák tanítótestületének megküldendő, a b-gyarmati, losonci és a fovarosi lapokban közzé teendő. Az ötven frt fele az árvaalpi alaphoz, lesz csatolva, fele pedig pályadíjjal tüztetik ki, egy a növevélési irányelvek érdekében irrandó érteke-zesre.

A pályadíj már 35 frtra szaporodott ugyanis Kom-játhy Anzelm kir. tanácsos tanfelügyelő s Draskóczy Ede Losonc város érdeműs főjegyzője 5—5 frttal „járult” annak gyarmatításához.

Öz. Veres Pálné megörökítésére méltó levele a következő:

„Melyen tisztelt nógrádmegyei Tanítótestület! Folyó év szeptember 14-én kezdenhez érkezett a nógrádmegyei Tanítótestület arra nagyneves okmányra, mely szerint engem Hollókőn tartott közgyűlése hatá-rozatából tiszteletbeli taggá megválasztani méltóztatott.

Milyen meghatott és ószinte igaz halála költözött meg nem érdemelt, kitüntetés, melyet fogadja a mélyen tisztelt Tantestület legszívesebben köszönettel.

Hajlott korom és jelenlegi gyengélkedésem, meg nem engedik, hogy folyó hó 12-én Losoncban tartandó nagyérdemű közgyűlésükön, amint azt szerettem volna, személyesen részt vehessek. Szabad legyen azonban az alkalmat megragadni, hogy egy késsel forduljak a mélyen tisztelt közgyűléshez.

A tisztelt tantestület alapszabályainak I. §-a szerint ezúttal tűzte magának, „a tanúgy és nevelésügy fejlődését minden irányban figyelemmel kísérem és előmozdítom”, en tehát bátorságot veszek magamnak a Tekintetes Tantestület figyelmét a nevelésügy legfeljebb igazgatási ágára a nevelésre nagybécsi segédkezést kikérni.

A nőknek magasztos hivatásához mért czélszerűbb kiképzést kellene nyerniük, mert a nő van hivatva gyermekei lelkében, a tiszta vallásosságot a haza és felebarát szeretetét és a kötelesség érzetét fejleszteni, bennök az igaz, nemes és szép iránti lelkesedést ébreszteni, őket a munkássághoz, takarékosághoz szoktatni; az előítélet és erőszakegyetértés kiirtani és oda hatni, hogy a hű csilló alig megvegni tanuljak, ellenben az igaz érdemet és nagy lelkűséget másoknál megbecsülnék és tisztelik.

Ennek folytán szükségesnek tartom, hogy a lány-növendék, ha a realismeretben alapos oktatást nyert s már 14, vagy 15 éves, bővítsék addigi ismeretkörét a lélektan, logika, erkölcs-nevelés- oktatás-egyesítő tanulóanyagjára által.

Ezen tanulmányok a nőre nézve úgy szólván szakadatnók, hogy az életben reá háruló nagy feladatnak öntudattal és sikerrel megfelelni tudhasson.

De az előkelőbb, gazdag családok lányainál most divó oktatás a realtudományok, idegen nyelvek a néhány technikai ügyességek elsajátítása szorítkozik s pedig éppen ezeknek kezebe van, a majdan legbefolyásosabb férfiak és a született törvényhozók jellemképzése letéve. A tapasztalás pedig bőven mutatja, hogy az anya jó, vagy rossz befolyását gyermekei nevelésénél senki sem bírja többé teljesen kurtítani.

A lányok kiképzését illetőleg éppen úgy kellene a felsorolt tantárgyak ismeretét követelni, mint a férfiaknál az ereltességi bizonyítványt elnyerést.

Az állam erre nézve nem léphet fel olyan kényeszeres közel, mint a fiúknál: tudni illik, hogy a férfi nem nyert hivatalt és harom évig tartó katonai szolgálat köteles teljesíteni, ha nem teszi le az ereltességi vizsgát.

A nők nevelésének előmozdítására csak társadalmi uton lehet hatni.

Azért vagyok bátor a mélyen tisztelt Tantestület és annak minden egyes tagját arra kéri fel, hogy hasson oda és ragadjon meg minden kiemelkedő alkalmat, hogy az apákat és anyákat azon eszme megvalósításához meggyerje.

Ily czélszerű kiképzéssel által válhatik a nő az emberiség megjavítására és a leghatásosabb tényezővé. Maradok mély tisztelettel

özv. Veres Pálné,
szül. Beniczky Hermin.

Vesztfartán, 1893. október 18-án.

Féltőre járt az idő midőn a Vigadó nagy termében az ebédhez ültünk, s hozzá láthattunk az arany szegélyű étlapokon megnevezett ételek elfogyasztásához. Az izletes ételek klamark vendéglős dícséretére váltak. A pohárköszöntők körül Zelenka elnök kezdte meg éltetve a királyt, ezt követő Török polgármester köszöntötte a tanítótestületet, Snejf János köszöntötte Csáky Albin miniszter, polihart emelt továbbá Peres Sándor Komjáthy Anselm kir. tanfelügyelőre, Kemény Gábor Draskóczy Ede városi főjegyzőre, Bartholomai-desz Gyula, Holes Danó leköszönt és Snejf Zelenka elnökre, Druga József Veres Pálnéra, Bende Péter a tanítóinkra, Zelenka Bendára mint volt tanárra, a sorok őrje Kemény Gábor arhavai bizottsági elnökre és Wagner Sándor város kapitányára, Druga: Peres Sándor és a sorok őrje, mint a mezei földrajz sikeres megíróira, Bart Lajos és sorok őrje, mint a testület első jegyzőjére végre Zelenka a sok szívóbb jövő kívánságot megosztotta Porácz György és Snejf János alelnökök, Vilim József peiztaros, Tomesko Nándor önségelyzési szövé, elnök, Druga József másodjegyző stb. között.

Deután a testület egyrésze megtekintette az állami gimnásium gazdag tanszergyűjteményeit hol is a tanári kar szíves készséggel szolgált kalauzál s adott felvilágosítást.

Este 8 órakor kezdődött a művelt közönség nagy részvételével a tanítói arhavaz javára rendezett zenestély, melynek tiszta jövedelme mintegy 80 frtra, telhető. Kolner Barnáné zongora, Karkai Margit czinabalom, Thaisz Lajos hegedű játékra, dr. Geréb József, a losonci dalegylet (a női karral) éneke egészen elbűvöltek a hallgatókat. Thaisz Lajos tanár losonci dalegylet karnagya méltó elismerést érdemel, hogy a hírneves dalárda, Kovács halála után sem csökkent. Thaisz a teljes átértett darabok hatása alatt a dalárda élén, oly kedves benyomást tett a szemlélőre, mint kit a muzsa csókolt homlokán, hat meg az énekes színeket az anyagok sereget variáltak elő. A zenestélyt virágolt fűtő tancz követte, de szereplő hölgyeit, nehogy a díszes kórusból csak egy is hiányozzék, névleg nem soroljuk fel.

A 14-én d. e. 10 órakor folytatott közgyűlés első tárgya a tanszer kiállítás tárgyát megbírt bizottság jelentése volt. E kiállítás is sikerültnek mondható, Peres rendező ügyesen csoportosította a tárgyakat, de Snejf rendező bizottsági elnöknek a kiállítás minél nagyobb színvételre iránt tel faradozásai a megyei tanítók legnagyobb része tárgyainak be nem közhésen hajótörést szenvedett. — A 13 kiállítás közül 12 első osztályú 2 másodosztályú díszokmányt nyert. (Különből erről többet jövőre.) A tanszermuseum kezelő szabályzata átadás megerősítés végett a központi bizottságra

lett ruházva. Az önségelyzési szövetkezet is megalakult, miert Tomesko Nándor szervező bizottsági elnök kitaró tevékenységeit köszönettel is nyert. Indítványok szerint a nogradvármegyei tankerületi tantestület ezúttal nogradvármegyei tanítótestület nevet fog viselni, Kovács Ferenczet és Búsbak Ádámot a tanúgy iránt való kiváló érdeklődésükért a testület tiszteltbeli tagjaivá választotta. Az évkönyvet a testület évről évre kiadandja.

Vegre midőn a közgyűlés Losoncz város közönségének, az estélyen közreműködő dalegyletnek, s egyéb közreműködőknek, a rendező bizottságnak, Peres Sándornak, Thaisz Lajosnak, Szovathy Lajos állami tanító közpő igazgatójának a bíró bizottságnak a gimnásium tanári karának, Zelenka elnöknek s jegyzőnek köszönetet mondott, — feloszlott. —

A szinbányai ügyegyháza tervezett kirandulás a tulajdonos betegsége miatt, elmaradt.

Wagner István.

A városi törvényszéki elnök Sándor Géza ur, ki mint tudjuk, a nyitrai törvényszékhez lett áthelyezve, okt. hó 15. 16 és 17-én adta át hivatalát Újhelyi Boldizsár helyettesített törvényszéki elnök úrnak. Az elnök úrtól testület elbűvölő beszéd a b-gyarmati ügyvédi kamara Kövy Tivadar kamarai elnök vezetésével. A törvényszéki járásbírói és kir. ügyészéi tagok búcsúja október hó 16-án ment végbe, mely alkalommal Okolicsányi János, mint legidősebb törvényszéki bíró, következő beszédet intézett a városi elnökhöz:

„Nagyságos kir. törvényszéki Elnök Úr!”

Elnöki ügyegyház bönnap al elnöki szék foglalása al kélnával csak kir. törvényszéki kir. járásbíró és a kir. ügyészéi összes tagjai tiszteltbeli sorakodtak, hogy Nagyságos zászlaja alatt a jogszolgáltatás terén a jogkereső községek igényeit törvényes úton való kivételre kielégítsék.

Ez ki mérte tagolai a sikert, mely a részben Nagyságos erélyes és bölcs vezetés alatt a jelen testület közreműködésével elérte? hiszen az ezen bíróság és a kir. ügyészéi napjaink is nagy igazságot.

Igy ment volna az életünk is.

Azonban igen hamarosan közmondás: „Nihil est sine stábilis.” Ezen országosság helyettesített akkor, midőn a nemleg igazságszolgáltatás miniszter úr Nagyságos hivatalból tevétségét nyugdíjba kényszerítve alkalommal, Nagyságosad innem a tagaság területén nyitrai kir. törvényszék elnökébe legközelebbi helyettesítésre áthelyeztetett. — Ezen áthelyezés pedig a felfelé haladással egyenlő mértékben fogadja Nagyságos őszinte szeretet-kívánságait! Örömeletre esemény az Nagyságosra néve, a meynyben a honvagy halála alatt szomorú feltekerődő méltoságot és czélszerű elvise hivatása teljesít. Engedje, hogy orvoshon min a rosz betegség bár örömelet nem szarván, minthogy ezen áthelyezés elválasztás nélkül nem képzelhető. Nagyságos tehát elvált tőlünk, elvagy minket, nem maradt részünk egyből hátra, mint a szétlyeszt búcsú.

Kívánság a Nagyságos kir. törvényszéki elnök úr újra helyére Önmeghatározatára, kivessze oda becsüldünk és tisztelünk. — Vezetője az életnek jó szellem minden útján, felfelé egész a legmagasabb feléig, és tartas folytonos egyezkedésben. Ittől kezdve pedig tisztelteljesen kérjük Nagyságod, hogy bennünk szíves emlékeztetés megtartani méltosítsa.

Sándor Géza, a búcsúzás halála alatt, igen érzékenyen és meghatva felelt a beszédre. — Sándor Géza utódjául — mint értesültünk — Újhelyi Boldizsár van kizemelve, aki ezen állásra nemcsak szolgálati idejénél (mert hisz ő már 1872-ben beszerterebányai járásbíró volt s 1873-ban lett ide törvényszéki bíról kinevezve), hanem alapos jogi és törvényi ismeretével fogva is méltán számolt tarthat. Nem csak a bizalomról tesz az is tanúságot, hogy Újhelyit 1870-ben Körnőczbánya városá díszpolgárnak választá meg. A közreműködő Újhelyi Boldizsár mellett sorakozók, amit nagyban emel az is, hogy Újhelyi már régidőlét Nógrádvármegyei bírókosa és megyebizottsági tagja.

Hírek és Külföldiek.

Személyi hírek. Gr. Degenfeld Lajos főispán úr 6 méltóságos okt. hó 15-én este 6 óra felől jött el a szék városba, hol másnap a közigazgatási bizottsági ülésen elnökölt. A szék városból okt. hó 17-én távoztak Szikra. A bizottsági tagok közül az ülésen jelen voltak: Balas Antal, Laszkari Gyula, Postolczy Ivan, dr. Rozner Ervin és Szakall Barna urak.

A Madách-ünnepély rendező bizottsága meg a mult hét folyamán szándékba meghívott a vármegye összes tanítótestületét és császári-egyleti részét; a megyebizottsági tagokhoz pedig a főispán gróf ur a miga aláírásával ment sőt a megívó az október 30-án d. e. 11 órakor megtartandó ezen rendkívüli közgyűlésre, melyet bizonyára az egész ország közönsége fog látni. Hiszek is tehát, hogy a megye minden bűnös felváltva fog közreműködni abban, hogy Nogradmegye világhírűvé vált nagy fia arakjának ünnepélyes leleplezése az egyházi mindennél méltó legyen. A budapesti vendégek már 29-én Poznań Halász-Gyarmatra érkezni, a gondokódva van arról, hogy jól érezzék magukat körükben. A b-gyarmati dalegylet választmányja elhatározta, hogy az ünnepélyen előadandó hymnus és a „Szent” énekletben a dalegylet régi tagjai is szerepeljenek kérezenek fel.

Bymon. Pass Gyula, Turopolya-község fiatal aljegyzője eljegyezte Holcz Mariska kassaszonny Abolován. — Seltvárez Saniú okt. hó 14-én kelt egybe Búchler Mariska kassaszonny Pasztón. (Ez az a Búchler Mariska, a ki Pajor István úr költeményét a pászói „jo sziv” ünnepélyen oly kedvesen szavalta el.)

Szüret. A b-gyarmati szőlőhegyekben a szüretnek a mult héten fejezték be. Az egykor dusan termő szőlők fele része a filloxera által tönkre van téve; a pusztítás rohamosan halad, ugr hogy esztendőre csak itt-ott lesz kevés szőlő. A gazdasági egyesület mintatelen azonban — úgy látszik — a szénkénegezés nem vesztett karba; a termes eredménye, amennyiben a mult évben 42 hektoliter, ez évben 38 hektoliter bor termelt, elég kedvező. A szüreti mulatságokban azonban meg eziden sem volt hiány. — Bainner Otto úr szüretjén okt. hó 11 és 12-én szep úri társaság gyűlt egybe; okt. hó 14-én pedig Kövy Tivadar úr Kukucska nevű kies szőlőjében igen kedélyes sikerült szüreti mulatság ment végbe, melyen a köztisztelőben által hangzard és mindnyájunk által nagyrabecsült kedves és előzékeny házasszony szíves vendégteretelt az ott jelenlétük

nemesek lekötözték, hanem a legkellemesebb hangulatba hozta. A szíves házi gazdát és házasszonyt többszörösen ellették költözés előzékenységekért, különösen kiemelhetjük Seitovszky János alispán ur öngyasságának hangulatjeljes szép pohárköszöntőjét. A mint a telepén okt. hó 15-én Seitovszky János alispán ur, a gazdasági egyesület alelnöke adott szűkebb körű ebédet, mely szintén igen kedélyesen folyt le. Az alispán urat ez alkalommal Pongrácz György arvaszéki elnök-úr szep toasztban köszöntö fel, az alispán pedig vendégeit és különösen Fáy Arpad urat, mint az egyesület farsadhatlan titkárat és Sinkó Frigyes alesperes urat, mint a gazdasági telep kitűnő és ügybuzgó gazdáját.

Szép és hasznos ipar. Kormányzó miniszterek, újságírók évről-évre sokat gondolnak és irnak arról, hogyan lehetne házábanak új jövedelmező ipart teremteni; a berchtsgadéni (stb.) gyermek-játékszerek hazai gyártmányát kiszorítani; fonoszekkel foglalkoztatni, s egyéb háziipart extensívi műveltetni? S valóban csak akarunk kell, és foglalkoztatjuk a népet, a polgári iparos kezeket. Ily egészen új s a mellett szep és jövedelmező iparra bukkantunk e héten B-Gyarmaton, id. Klein Adolf lakásán: az ő felesége több csinos gyermekkel megadott fiatal asszony, ferjenek azzal könnyű a család fenntartás gondjában, hogy egyáltalán készíti a szebbnél-szebb bonbonniereket, cukorka-tartó csecesbécset dobozokat, plüsch-, selyem-, bársony-, papírmacé, virág s keszes bábu díszesekkel; és szállítja ezeket megrendelésre gazdag bécsi és pesti cukorkagyárosoknak, akik aztán a bonbonnierekre ráfojgák, hogy berlini sőt hogy párisi készítmények, mert így (elégge jellemző reánk), szívesebben veszik, jobban megfizetik azokat. Klein állítása szerint nálunk is száz és száz nő szép kerestetne lehetne hasonló munkával szert, leginkább női, idesszel bíró gyöngéd kezeknek; való lévén az ily munka; az ő neje pedig szívesen tanítaná aki (arra való) hozzá fordulna; de sajnos, hogy a legtöbb fiatal iparos leány inkább görnyed a varrás tanulásában (stb.) s áraszja el tulságosan azt a haláltánsab mesterséget, sem mint új iparhoz szegődnek. Felvilágosítás után segítségül jött a bajon. A lúsveti pirosfőzők, karácsonyi ajándékok, francia öltözött babák (stb.) készítése is mind ide vag. Komolyan ajánljuk e sorinkat az illetők s nevezetesen az ipartestület vezérferiai figyelmébe is. Becs e czikket nem gyarjunk; de a berliniek ezrenkent, valamint a francziák; fogadjuk tehát itt tirt mi is magyarok.

A gáz-falazat okt. hó 1-én sikerült táncmulatságot rendezett a vármegyei tűzkarosultak javára. A 60 forint tiszta jövedelemből egyötöd a romhányi, kétötöd a vizslai és kétötöd a lipita-gergyéneknek jut.

Figyelemre. A főutca nagy gondtal lett gömbölkécskékkel beültetve, melyek valóban kellemes hatást gyakorolnak a sétáló, járó-kelő közönségre. A mostani paratlanul nagy ősi szárazság azonban veszélyeztetli ezen fákát, haahogy azokat a hűtelapojosonk nem fogják öntözni. Kérjük és figyelmeztetjük az illető ház tulajdonosokat, ne sajnálják azt a kevés vizet és öntözgessék ezen fiatal fácskákat, nehogy kárba vesszen az a nagy fáradság és költség, ami ezen fácskák előltetése mellett felmerült. (Közben a jó isten segített egy kis esővel a bajon.)

A b-gyarmati területi kassági főkönyvtárhoz egyeslet Kohn Ignác alelnöke alatt f. hó 7-iken tartotta meg évi rendszeres közgyűlést, mely alkalommal tiszteltbeli jegyzőnk Weisz Gyula, elnöknek Felczek Rósz, pénztárosnak Rigocz Már választattak meg.

Vigárgyalás. Belőhorzski Endre volt abelovári körjegyző sikasztási bűnügyében a b-gyarmati kir. törvényszék a végválgyalást folyó évi november hó 4-ére és következő napjaira tűzte ki.

Fab! készült tág. Erre vonatkozólag a következő érdekes czikket írja a „Magyar ipar”: Postchappellen. Drezda mellett egy gyar újabban fa köveket gyárt, „Xyloith” név alatt. Főrez forgácsokat különböző anyaggal keverve és preparálva négyzögméternyi lemezékké sajtolnak, így ilyen lemez körülbelül annyi súlylyal bír, mint egy közönséges tégladab; természetes színe sárgásszürke, veressárga, veresbarna, granátszürke és kékeszürke színben is előállítható. A berlini királyi vizsgálóintézet különböző irányú kísérletek után igen kedvezően nyilatkozott ez új anyagról, mely keményebb és szilárdabb az eddigi építési kövnekél s főleg a nedvességgel szemben nagy ellenállási képességgel bír, sőt elment al fagnak, penészesnek s gombaképződés sem fejlődhetik ki rajta. Legalkalmasabb padozatokra, lépcső és faburkolatokra, kivált oly helyeken, hol a tűz és víz elleni biztonság fontos, a hol a falakat sőt gombaképződés és penész ellen meg akarjuk védeni. Eddig a xyloith padozatokkal előszeretettel alkalmazták kórházakban, iskolákban, fürdőszobákban, langverseny-és-táncstermekben, bolthelyiségekben stb. Könnyen gyaluható, fűrészelhető, tetészerint faragható és így mint a faból faragott díszítés helyettesítője is nagy jövedél bír, annal inkább, mert tartósabb a fának s minden szunt, lakkot polttatás felvezet: és ha végre tekintetbe vesszük, hogy e czikk tulajdonképpen fahulladékokból s forgácsból készült, tehát hogy különben kevés értékű anyagot jól értékesít, e találmánynak szép jövőt lehet jósolni. Erré mutat az a körülmény is, hogy a feltalálók rövid előtt Bodenbachban egy második gyárat létesítettek, hogy a nagy keresletet kielégíthessék.

Kapunk ezen számából a vezércikk és több czikk tárgy miatt hiányolt.

HORVÁTH DANÓ,
felelős szerkesztő.

6421—1890. P. sz.

Hirdetmény.

Panyi-Daróc közönség gyakorlati iskolájának jogert megállapított hártalanulási önsége vonatkozólag az 1890. évi 43896. számú igazságügyminiszteri rendelet 9. és 10. §-a-alos képet az egyaság megkötésére és az igények tárgyalására határidővel 1890. évi november 25-án d. e. 9. órája a kir. törvényszék 10. sz. hivatali szobájába kitűzték. Mely határidőre a hártalanulási tagjai, meg pedig azok is a kiknek az idező szöveg kelén nem hártalanulati ügyelmezéstől az elmaradás az idezőt rendelésben megállapított követelményre eszenel idátartnak.

A b-gyarmati kir. tanak. 1890. évi október hó 18-én.

